

Täysistunto

Tiistai 26.11.2024 klo 14.02—19.56

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 192/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.03 **Sisäministeri Mari Rantanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehdotuksen tavoitteena on toteuttaa kehysriihen ja budjettiriihen säästötavoitteita vahvistamaan valtiontaloutta. Esitettyjen säästötoimien toimeenpanolla toteutetaan keväällä 2024 julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025—2028 sekä syksyllä 2024 budjettiriihessä sovitut säästötavoitteita. Hallituksen esityksen arvioidaan vahvistavan valtiontaloutta noin 160 miljoonalla eurolla vuosina 2025—2028.

Esityksen keskeisenä ehdotuksena muutettaisiin kotoutumisen edistämisestä annettua lakia siten, että Kansaneläkelaitokselle sen maksaman perustoimeentulotuen korvaamisesta kotoutumislain mukaisesti luovuttaisiin kokonaan. Jatkossa perustoimeentulotuki korvattaisiin toimeentulotuesta annetun lain mukaisesti myös kotoutumislain mukaiseen kohderyhmään kuuluvien osalta siten, että valtion rahoitusosuus olisi jatkossa 50 prosenttia. Lisäksi toimeentulotuesta hyvinvointialueille ja Ahvenanmaan maakunnan kunnille aiheutuneiden kustannusten korvausajaa lyhennettäisiin kolmesta vuodesta yhteen vuoteen.

Kotoutumislain nojalla kunnille ja hyvinvointialueille esimerkiksi kansainvälistä suojelua saavista ja heidän perheenjäsenistään sekä tilapäistä suojelua saavista, joilla on kotikunta, maksettavan laskennallisen korvauksen määrää vähennettäisiin vuoden 2025 alusta lukien. Korvauksen tasosta säädetään erikseen valtioneuvoston asetuksella.

Koska toimeentulotuen korvaamisen lopettaminen kotoutumislain mukaan tuottaisi vuosina 2027—2028 suuremman säästön kuin kehysriihessä on sovittu, hallitus on sitoutunut korottamaan kyseisten vuosien laskennallisia korvauksia niin, että toimeentulotuen korvaamisen lopettamisesta johtuvan säästön ylitys kompensoidaan kunnille täysimääräisesti.

Lisäksi kuntien ja hyvinvointialueiden tehtäviä vähennettäisiin ja velvollisuutta kotoutumisen edistämisen suunnitteluun, kehittämiseen ja seurantaan kevennettäisiin. Esimer-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 122/2024 vp

kiksi kunnan velvollisuudesta perustaa maahanmuuton ja kotoutumisen yhteistyöryhmä luovuttaisiin.

Norminpurun osalta säästövaikutuksen arvioidaan olevan vähäinen. Kunnat ja hyvinvointialueet voivat kuitenkin itse vaikuttaa siihen, missä määrin kotoutumisen edistämisen palveluita tarjotaan. Vähentämällä tai tehostamalla palveluita säästöillä voi olla myös julkista taloutta vahvistava vaikutus.

Muutokset on tarkoitus toteuttaa niin, että ne eivät heikennä kielikoulutusta, varhaiskasvatuksen tai opetuksen palveluita tai työllisyyttä edistäviä palveluita.

Arvoisa puhemies! Kotoutumislakiin tehtäisiin samalla teknisiä korjauksia ja lain ruotsinnosta yhdenmukaistettaisiin.

Tämän esityksen sisältämien lakiehdotusten esitetään tulevan voimaan pääasiassa 1.1.2025 mutta perustoimeentulotuen korvaamisen lopettamisen osalta 1.4.2025.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten puhujalistaan. — Edustaja Hänninen.

15.07 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Talous on haastavassa tilanteessa ja resurssien käyttö on mietittävä huolella ja tarkkaan. Esityksen keskeinen tavoite on, että byrokratia kevenee ja kustannuksia hillitään. Se on linjassa taloudellisen vastuun periaatteiden kanssa. On myönteistä, että norminpurun avulla pyritään säilyttämään keskeiset kielij- ja työllisyyspalvelut. On myös hyvä, että kunnille annetaan enemmän joustavuutta, sillä paikallisella tasolla tiedetään parhaiten, miten palvelut voidaan kohdentaa tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Kotouttamisen edistäminen ei ole pelkkää palveluiden tarjoamista, vaan myös maahanmuuttajien osallistamista ja työllistämistä. Tämä lakiehdotus on hyvä muistutus siitä. Hyvinvointimme ja yhteiskunnan vakauden kannalta on tärkeää, että kotoutumispalvelut ohjaavat maahanmuuttajat nopeasti kielen, koulutuksen ja työn äärelle. Tämä hyödyntää sekä yksilöitä että koko yhteiskuntaa. Kotouttamisen onnistuminen on erityisen tärkeää kasvukeskuksissa, joihin maahanmuutto usein painottuu. On varmistettava, että palveluiden laadusta ei tingitä siellä, missä sille tarve on suurin. Säästötavoitteiden rinnalla on pidettävä kirkkaana mielessä perustuslain mukaiset yhdenvertaisuuden ja osallisuuden periaatteet.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiuudistus on tärkeä askel siinä, että maahanmuutosta tehdään kestävä ja vastuullinen osa yhteiskuntaamme. Kokoomukselle on keskeistä, että huolehdimme sekä julkisen talouden vakaudesta että yksilön mahdollisuudesta nousta omille jaloilleen työn ja yrittäjyyden kautta. Hallitus on tässä esityksessä tuonut esiin ratkaisuja, jotka tukevat näitä molempia tavoitteita.

Kannatan esityksen etenemistä. Se on askel kohti vastuullisempaa ja tehokkaampaa kotouttamispolitiikkaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen.

15.09 **Mira Nieminen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvä sisäministeri, kiitos esittelystä kotouttamisen edistämisen lain käsittelyyn.

En lähde sitä enempää perkaamaan. Se esittelyssä tulikin jo, mistä tässä on kyse. Esityksen tavoitteena on tosiaan parantaa kotoutumisen tehokkuutta lyhentämällä toimeentulotuen korvausaikaa ja lisäämällä maahanmuuttajien omaa vastuuta tästä kotouttamisproses-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 122/2024 vp

sista. Muutokset, kuten toimeentulotuen korvausajan lyhentäminen ja tiettyjen kuntien tehtävien lopettaminen, on suunniteltu vähentämään hallinnollista taakkaa sekä julkisia menoja. Tämä kyllä kunnissa on ensisijaista taloustilanne huomioiden.

Lisäksi esityksessä painotetaan maahanmuuttajien aktiivista roolia kotoutumisessa, mikä näkyy esimerkiksi mahdollisuutena periä maksua käyttämättä jätetyistä palveluista, jos siitä on aiheutunut tulkitsemiskustannuksia. Tämä lisää maahanmuuttajan omaa vastuuta ja vähentää kuntien kustannuksia. Tämä on yksi niitä aikaisempia toimenpiteitä. Tämä esitys on osa laajempaa tavoitetta, jossa maahanmuuttajan odotetaan ottavan aktiivisempi rooli kotouttamisprosessistaan.

Kiitos ministerille siitä, että Kela on huomioitu taas toimeentulotuen maksatuksen osalta. Nämä laithan tulevat voimaan 1.1.2025, ja kyse on budjettilaista, mutta tosiaan Kela on toistuvasti tuonut esille sitä, että koska vuodenvaihe on äärettömän hankala ja haasteellinen aika monesta muustakin syystä, pyhien johdosta, ja jos kaikki uudistukset tulevat aina vuodenvaihteessa voimaan, niin se aiheuttaa ongelmia niin järjestelmien, henkilöstön kuin sitten voimaansaattamisen myötä. Liian paljon samaan aikaan. Nyt tämäkin on huomioitu tässä, ja säästöt ovat siellä jo sisällä, eli kiitos tästä.

Muutoksen tavoitteena on tosiaan yksinkertaistaa ja selkeyttää korvausjärjestelmää, ja uskon, että tähän päästään ja tämä sitten vähentää tietysti näitä meidän hallinnollisia taakkojamme ja kuluja kunnille ja hyvinvointialueille. Kotouttamisen edistäminen, kuten tässä edellisessä puheenvuorossa tuli jo esillekin, on tärkeää. Kieli ja työ ja osallistuminen ovat niitä avainasioita, joilla päästään eteenpäin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen.

15.12 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä hallituksen esitys on kuntien näkökulmasta varsin kohtuuton ja huonosti ajoitettu. Tällä esityksellä hallitus siirtää jälleen vastuuta, valtiontalouden tasapainottamista, kuntien kontolle. Jo ensi vuonna kunnilta vähennetään tällä esityksellä noin 60 miljoonan euron edestä valtion rahoitusta. Kunnat joutuvat näiden leikkausten seurauksena päättämään, heikentävätkö ne tämänhetkisiä kotoutumiseen tarkoitettuja tarpeellisia palveluita vai leikkaavatko ne tämän valtionrahoituksen vähenemän jostain muualta kunnan taloudesta, eikä sekään tietenkään ole helppoa, kun tietää millaisissa paineissa kunnissa tällä hetkellä talouden kanssa kamppaillaan.

Tässä hallituksen esityksessä onkin valitettavasti kyse iskusta, jälleen yhdestä iskusta kuntatalouteen. Ei ihme, että juuri kunnista tätä esitystä on lausuntopalautteessa hyvin voimakkaasti kritisoitu. Erityisesti suuret kaupungit, joissa on paljon kotoutumispalveluiden asiakkaita, ovat tästä kyllä suurta huolta viestineet, ja se olisi hyvä hallituksen kuulla. Esityksen kielteiset vaikutukset tulevat olemaan moninaiset. Tässä on kyllä paljon syytä huoleen.

On hyvä, että sisäministeri kertoi äsken hallituksen tahtotilaksi sen, että hallitus pyrkisi suojaamaan kotoutumispalveluiden asiakkaiden kielikoulutuksen näiltä leikkauksilta. Onhan se niin, että suomen tai ruotsin kielen osaaminen, se on avain suomalaisen yhteiskuntaan, opintoihin, vapaa-ajan elämään, työllistymiseen. Se on aivan selvää. Mutta kun lausunnoissa, lausuntopalautteissa on kuitenkin nostettu esille huoli siitä, että kyllä tämä osuisi myös sinne kielikoulutukseen ja sitä ei pystyttäisi kaikilta osin varmistamaan, niin tahdotaisin kysyä vielä sisäministeriltä täsmennystä siihen, että miten te aidosti varmistatte sen, että nämä leikkaukset kotoutumiseen, kotoutumisen edistämisen palveluihin eivät laskeu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 122/2024 vp

du sinne kielikoulutukseen, jossa on monissa kunnissa erittäin haastava tilanne, jopa yhdeksän kuukautta saattaa siellä joutua ihminen odottamaan näihin kielikoulutukseen pääsyä, ja se on kyllä kestävämpää pitkää aikaa. Miten varmistetaan, että nämä heikennykset eivät osu kielikoulutukseen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

15.14 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Tästä edustaja Peltosen puheenvuorosta on hyvä jatkaa.

Tämä laki siis tulisi siirtämään kokonaisvastuun kotoutumisesta valtiolta kunnille ja tekee sen ilman riittäviä resursseja. Kuten ministeri myös totesi, kyse on säästötoimesta — siis valtio säästää, mutta kunnat joutuvat tässä maksumiehiksi. Erityisesti kasvukeskukset ja suuret kaupungit tulevat tämän lain myötä kantamaan entistä suuremman vastuun maahanmuuton kustannuksista samaan aikaan, kun kotoutumispalveluiden rahoituksesta leikataan. Leikkaukset todellakin johtavat siihen, että kunnat joutuvat rahoittamaan näitä palveluita pahimmillaan leikkaamalla muista palveluista, esimerkiksi opetuksesta tai varhaiskasvatuksesta, ja tähän ei ole millään tavalla kestävää. Kyse on isoista summista, laskennallisista kotouttamiskorvauksista leikattaisiin ensi vuonna 58 miljoonaa euroa. Kuten tässä hallituksen esityksessä todetaan, laskennallisten korvausten aleneminen voi johtaa myös siihen, että kuntien kiinnostus vastaanottaa kiintiöpakolaisia tai turvapaikanhaun perusteella oleskeluluvan saaneita kuntapaikoille voisi vähentyä. Eli tämäkö on hallituksen tosiasiallinen tavoite?

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoite lisätä työperäistä maahanmuuttoa on ristiriidassa kotoutumispalveluiden leikkauksien kanssa, sillä ilman riittävästä tukea maahanmuuttajien työllistyminen vaikeutuu, mikä ei ole kenenkään etu. Leikkaukset kotoutumispalveluista eivät tuo aitoja säästöjä, pahimmillaan ne lisäävät syrjäytymistä, mikä kasvattaa yhteiskunnan kustannuksia sysäämällä ihmisiä työttömyyteen ja kasvattamalla painetta terveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa. Onnistunut kotoutuminen on paitsi inhimillisesti myös talouden ja turvallisuuden kannalta tärkeää, ja hallituksen suunta tässä on nyt hyvin kyseenalainen.

Tämä laki tosiaan asettaa erilaisia velvoitteita kotouttamiskoulutukseen, ohjaukseen, neuvontaan ja kielikoulutukseen. Sinänsä on hyvä, että koulutuksen laatua ja vaikuttavuutta nostetaan — tästä olin itsekin viime kaudella hallintovaliokunnassa päättämässä ja näitä asioita käsittelemässä. On kuitenkin tärkeätä muistaa, että kaikki maahanmuuttajat eivät ole samalla viivalla Suomeen tullessaan. Meillä on maahanmuuttajia, jotka tulevat pääsääntöisesti työn tai koulutuksen perässä, ja heidän kykynsä kotoutua on erilainen kuin esimerkiksi heillä, jotka tulevat vaikeista oloista vailla luku- ja kirjoitustaitoa. Tämä on tärkeätä myös huomioida, kun tätä koulutusta suunnataan ja ohjataan ja arvioidaan.

Kotoutumiskoulutukset on tutkitusti tehokas keino lisätä työllisyyttä ja sitä myöten myös verotuloja. Siksi todella toivon, että hallitus nyt huolella harkitsee vielä, minkälaisia säästöjä tekee, ja ottaa huomioon myös sen, miten kunnille mahdollistetaan vaikuttavan kotouttamiskoulutuksen järjestäminen myös tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 122/2024 vp

15.17 **Petri Honkonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tosiaankin tämä hallituksen esitys on ennen kaikkea valtiontalouden säästölaki, mikä tavoitteena on tietysti aivan ymmärrettävä, koska valtio velkaantuu niin kovaa vauhtia, mutta tässä myös pyritään tätä meidän aika raskaan hallinnollista kotouttamispalvelujärjestelmää nyt sitten keventämään, sitä byrokratiaa purkamaan, mikä sinänsä on ihan kannatettava tavoite. Mutta se, mikä tässä on ongelmallista, on tämä, että tämä rahoitusvastuu nyt siirtyy voimakkaasti kuntien harteille. Vaikka hallitus tässä nyt valtiontaloutta tervehdyttääkin, niin oikeastaan se rahoitusvastuu ja maksuvastuu nyt sitten siirtyy kunnille, eli sinänsä julkista taloutta kokonaisuudessaan tämä ei paranna.

Ja toisin kuin tässä edellinen puhuja sanoi, niin tämä ei nyt kyllä kosketa pelkästään suurimpia kasvukeskuksia, missä kyllä kieltämättä suurin osa maahanmuuttajista elää ja asuu, vaan tämä koskettaa nyt ymmärrykseni mukaan myös Ukrainasta tulleita, tilapäisen suojelun asiakkaita, joita asuu merkittävä määrä myös väestöltään pienissä ja kuntataloudeltaan todella heikosti pärjävissä kunnissa, joilleka tämä nyt tulee kyllä olemaan ongelma. Esimerkiksi omassa kunnassamme olemme lämpimästi toivottaneet tervetulleiksi kaikki ukrainalaiset pakolaiset ja heille järjestäneet palveluita ja saaneet valtiolta nyt tätä rahoitusta. Se, mikä tässä on ongelma, on tämä aikataulu, ja tämä tulee nyt kyllä budjettilakina todella tiukalla aikataululla tänne. Kuntien, kun ne ovat jo ensi vuoden talousarviot aika pitkälle laatineet, on kyllä nyt vaikea ottaa huomioon tätä yleiskatteellisen korvauksen vähenemistä, millä sitten näitä palveluita on rahoitettu, kun on haluttu hoitaa hyvin tämä ukrainalaisten asia, kun se on ollut meille kaikille kunnia-asia ja on tietysti edelleenkin.

No, tämä kielikoulutusasia, jonka tässä edustaja Peltonen edellä hyvin nosti esille: Minä kannan kyllä tästäkin huolta, koska mielestäni on niin, että kun tullaan Suomeen, niin silloin pitää omaksua suomalaisen yhteiskunnan arvot ja suomalainen kulttuuri, mutta se on kyllä todella vaikeaa, jos ei opi suomen kieltä. Moni muu maa on tämän kielikoulutuksen hoitanut paljon paremmin, esimerkiksi Saksa. Toivon, että tätä nyt tarkoin hallitus seuraa, että nyt sitten tämä kielikoulutus, joka mielestäni ei ole Suomessa kovin hyvin noin kokonaisuudessaankaan järjestetty, ei pääsisi tässä kärsimään liikaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

15.20 **Piritta Rantanen sd:** Arvoisa puhemies! Jotenkin hullunkurista, että me keskustellessamme täällä kotoutumisen edistämisen laista, kun samaan aikaan, niin kuin ministeri tässä totesikin, tavoite on vain säästää tässäkin asiassa. Juuri niin kuin täällä on erinomaisen hyviä puheenvuoroja jo pidetty, tämä esitys leikkaa kunnilta jo ensi vuonna 60 miljoonaa euroa ja nimenomaan niin, että kun tämä on puhdas leikkaus sieltä kunnilta ja kuitenkin ne tehtävät eivät vähene, niin onhan tässä tämmöinen valtava ristiriita tässä asiassa ja erityisesti siinä, että kunnissa on jo veroprosentit lyöty lukkoon, jolloin kuntien vaikutusmahdollisuus enää tässä kohtaa on täysin olematon, kuinka he voisivat tähän reagoida. Täällä puhuttiin hallituksen suulla siitä, että tällä halutaan lisätä tehokkuutta kotoutumisessa tai joustavuutta ja että on hyvä, että sellaista tehdään. Kyllä, hienoja tavoitteita, mutta on se kyllä aika erikoinen joustavuus ja tehokkuus, kun rahat sitten samaan aikaan viedään. Kun vielä oli niin, että halutaan laatua kotoutumiselta, niin on se kyllä aika hankala vaatia laatua, tehokkuutta ja joustavuutta, jos kunnilla ei ole siihen aidosti rahaa. Itse pelkään, että tämä on esitys, joka pitkällä aikavälillä vain lisää maamme kustannuksia, niin kuin tietysti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 122/2024 vp

useat muutkin hallituksen esitykset ovat tehneet, esimerkiksi hoitotakuut ja monet muut — mutta ei keskustella siitä tässä kohtaa.

Tämä kielikoulutusasia on varmaan yksi oleellisin asia tässä kokonaisuudessa. Itse asiassa viimeksi tänään olen kuullut viestejä yrityksiltä, jotka paljon käyttävät ulkomaalaisia työntekijöitä, että heillä ei ole resursseja tähän kotoutumisen hoitamiseen, vaan se on hoidettava jossakin muualla, mutta sillä on suora vaikutus siihen, kuinka ne täällä jo työtä tekevät ihmiset sitten haluavat tänne jäädä. Ja siitähän tässä on kysymys. Mikä se hallituksen ajatus on? Halutaanko me ne esimerkiksi täällä jo työtä tekevät ulkomaalaiset työntekijät saada pidettyä täällä? Halutaanko me, että he oppivat suomen kielen ja heille kertyy tästä meidän Suomen kulttuurista ja muusta sellainen tietotaito, että he päättävät tänne jäädä? Kun nyt tästä kyllä välitty sellainen viesti, että ei tänne kannata tulla eikä tänne kannata jäädä, emme me halua edistää teidän kotoutumista, niin minkälaisia ajatuksia tämä herättää?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

15.23 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kotouttamisen kustannuksia on leikkava aivan samoin kuin kaikkia muitakin kasvavia menoeriä. Nyt tehtävää leikkausta kompensoi normien purku, ja erityisen ilahtunut olen itse siitä, että turhanpäiväisiä suunnitelmia, joita juuri kukaan ei noudata, jätetään jatkossa tekemättä. Myös se, että painopiste kotouttamisen vastuusta siirtyy entistä enemmän kunnille, on hyvä asia, koska nykyisessä järjestelmässä työnjako kuntien ja valtion kesken on paikoin epäselvää ja nyt siihen ollaan saamassa merkittävää parannusta.

Kotouttamisen osalta potentiaalia tehostamiseen on paljon. Nykyisellään kotoutettavat odottavat jopa yhdeksän kuukautta ennen kuin ensimmäistäkään toimea tehdään sen suhteen, että kotouttaminen alkaisi. Jos ajatellaan vaikkapa niitä kieliopintoja, niin mikään ei estäisi eikä olisi kallista esimerkiksi tämmöisellä digitaalisella materiaalilla aloittaa koulutusta välittömästi, kun se ulkomaalainen Suomeen tulee. Mutta raha on tässäkin hyvä kannustin, ja on kaikkien edun mukaista, että kotouttaminen aloitetaan heti, kun se ulkomaalainen tänne tulee.

Kotoutuksen nopea aloittaminen parantaa myöskin mahdollisuuksia siihen, että vieras-kielinen nopeasti myöskin työllistyy. Mitä enemmän hän makaa siellä kunnassa ilman toimia, sen pidempään työllistyminen kestää. Ja työllistyminen parantaa mahdollisuuksia hänen myöskin huolehtia omasta toimeentulostaan, mikä on tämän yhteiskunnan tavoite. Mutta kotouttamisen onnistuminen ei lähtökohtaisesti ja ensisijaisesti ole kiinni rahasta. Ennen kaikkea se on kiinni maahantulijan omasta tahdosta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Myönnän vielä nämä kolme puheenvuoroa, jotka nyt on varattu, ja sitten ministerille puheenvuoron. Ja jos tulee vielä lisää, niin ne siirtyvät sitten myöhemmälle. — Edustaja Lyly.

15.25 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kyllä selkeästi niin, että tämä 58 miljoonan säästö on valtiolle säästö mutta nämä kulut kuitenkin tulevat kuntien maksettavaksi. Kunnilla on tälläkin hetkellä noin yhden prosenttiyksikön veronkorotuspaine, kun laajasti katsotaan Suomen kuntia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 122/2024 vp

Sitten kun tässä ollaan tästä perustoimeentulotuesta menemässä tuonne toimeentulotuen puolelle, josta kunnat korvaavat 50 prosenttia ja valtio toisen 50 prosenttia, niin tässä on aika iso ero tässä mielessä. Jos katsotaan sitten nyt tätä toimeentulotuen kehitystä, mitä tulee tästä vielä lisää menemään, niin nyt arvio on, että kun viime vuoden luku on ollut noin 700 miljoonaa ja tämän vuoden luku on 800 miljoonaa, niin ensi vuoden luku on 1 090 miljoonaa, mistä kunnat korvaavat puolet. Tämä on aika iso kokonaisuus, kun tätä katsotaan, puhutaan todella isoista summista. Ja tämä toimeentulotuen kasvu johtuu Ukrainan pakolaisista mutta sitten myös tästä säästö- ja leikkauspolitiikasta — sinne valuu yhä enempi ihmisiä. Jos ajatellaan, että se on 700 miljoonasta lähes 1 100 miljoonaan noin parissa vuodessa noussut, niin aika merkittävä nousu toimeentulotuessa on. Tämä iskee kuntien talouteen todella isosti.

Ja sitten jos ajatellaan, että kunta tekee näitä palveluja ja kotouttamistoimia, niin toivon mukaan sitten niitä palveluja pystytään järjestämään siinä laajuudessa kuin entisellä rahoituksella on tehty. Tämä totta kai näkyy sitten myös siinä palvelutarjonnassa. Koska rahaa ei ole kunnillakaan, niin miten se käytännössä toteutuu? Itse kannan huolta myös siitä, että kun tämä iskee kuntatalouteen, niin tämä iskee myös näitten kotoutettavien palveluihin ja heidän kotoutumiseensa. Uskon, että täällä jaetaan yhteinen huoli, että heidät pitäisi saada nopeasti niin kielellisesti kuin muutenkin kotoutettua tänne Suomeen ja sillä tavalla pysyttäisiin tämä hoitamaan asiallisesti.

Mutta minä näen tässä todella ison ongelman tämän rahoituksen osalta. Valtio säästää, ja kunnille tulee lisää kuluja, eli julkinen talous pysyy tässä mielessä samana, vähän paikka siirtyy. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard.

15.27 Elisa Gebhard sd: Arvoisa puhemies! Tässähän on puhdas leikkaus kunnille, ja siitä vieläpä kärsivät kaikkein eniten sellaiset kunnat, joissa on paljon kotoutumispalveluita tarvitsevia. Kunnat joutuvat keskenään aika epäreiluun tilanteeseen, ja esimerkiksi lähi-vuosina tämä näkyy erityisesti niissä kunnissa, jotka ovat vastaanottaneet paljon tilapäistä suojelua saavia ukrainalaisia. Eli juuri niitä kuntia, joissa on paljon ukrainalaisia sotaa pakenevia, hallitus rankaisee leikkauksilla.

Lisäksi tässä on kyse siitä, että hallitus yrittää naamioida leikkauksiaan joksikin muuksi väittäen, että samalla tehtäviä vähennetään, vaikka näin ei tosiasiasa ole. Käytännössä tämä johtaa siihen, että kunnilta viedään rahat samalla, kun kunnat hoitavat vastaavia tehtäviä muiden asioiden kustannuksella.

Tietenkin on myös hyvin negatiivinen asia, että ihmisten kotoutumisen edellytyksistä leikataan. Tämä tulee koskemaan myös kielikoulutusta, ja tällä voi olla hyvin kauaskantoisia seurauksia ihmisten hyvinvointiin. [Miapetra Kumpula-Natri: Erinomaisesti tiivistetty!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

15.29 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Sanon vielä kerran: kielen, koulutuksen ja työn äärelle on saatava kotoutettavat mahdollisimman pian. Se on varmasti yhteinen tavoite. Tämä hyödyttää sekä yksilöä että koko yhteiskuntaa, ja uskon, että olemme ainakin tässä asiassa yhtä mieltä. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 122/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

15.29 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Täällä maalataan kyllä kovin murheellista kuvaa kotoutumisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Täällä useammassa puheenvuorossa tuotiin esiin, että nyt kaikki romahtaa, kun toimeentulotuella ei enää voi olla. Itse en ajattele, että toimeentulotuella oleminen olisi kovin hyvää kotoutumista. Ja on hyvä todeta sekin, mikä tässä salissa on moneen otteeseen todettu, että varsin pitkään me olemme tässä maassa mitanneet kotoutumista ja sen onnistumista siihen käytetyllä rahamäärällä, kun pitäisi katsoa niitä tuloksia ja sitä, miten ihmiset pääsevät yhteiskuntaan kiinni.

Palaan oikeastaan tämän hallituskauden alkuun, jolloin todettiin, että Orpon hallitusohjelma perustuu työn linjaan, ja näin on myöskin kotoutumisessa. ”Suomeen kotoudutaan työllä” on hallitusohjelmamme otsikko. Siellä todetaan myöskin, että kotoutumisena pidetään kielen oppimista, työntekoa ja suomalaisen yhteiskuntaan perehtymistä. Nämä pitäisi olla kunnossa, ja näihin tulisi keskittyä. Me autamme, me kannustamme alkuun, mutta me emme suinkaan tässä hallituksessa pyri siihen, että nämä ihmiset jäävät toimeentulotuella. Me pyrimme siihen, että he oppivat kielen ja pääsevät töihin. Lisäksi tämä hallitus lisää maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan ja muuttaa järjestelmää velvoittavammaksi. Tässä kun katsotaan tätä koko kokonaisuutta, niin näillä pyritään siihen, että meillä nimenomaisesti muun muassa toimeentulotuen kustannukset laskevat.

Me ollaan tekemässä tällä hetkellä kotoutumislain uudistusta, koko kotoutumisen uudistusta, jossa on tarkoitus määritellä sisältöä, tavoitteita, laatua ja erityisesti vaikuttavuutta. Me lisäksi pyrimme siihen, että kielikoulutuksen osalta tätä kotoutumiskoulutusta muutetaan osin tulosperusteiseksi, millä pyritään siihen, että nämä ihmiset totta tosiaan oppivat kieltä.

Ja mitä tulee nyt sitten tähän toimeentulotuen leikkaukseen kunnilta, niin totta, se tulee sinne kunnille, mutta samalla on hyvä huomata se, että ensi vuoden alusta siirtyvät kunnille myöskin työllisyyspalvelut. Jotta kunnilla on kannustin kiinnittää näihin ihmisiin huomio, pyrkii saamaan heille kielikoulutusta ja työtä, niin kun samassa yhteydessä ovat toimeentulotuki mutta myöskin työllisyyspalvelut, niin silloin kunnilla on selkeästi varmastikin halu pyrkiä siihen, että nämä ihmiset pääsevät töihin. Lopulta tullaan siihen kannustavuuteen, josta on varmasti hyötyä niin yhteiskunnalle kuin myöskin maahanmuuttajayksilölle.

Liittyen tähän kielikoulutukseen, niin se on tosiaan erinomaisen tärkeää. Jotta Suomessa ja suomalaisessa yhteiskunnassa voi parhaiten asioida, työllistyä ja kouluttautua, niin kyllä, kielikoulutus on se ykkönen, ja nyt näitä reformeja ollaan tekemässä. On hyvä huomata, että tässä on todella kysymys kokonaisuudesta. Vaikka nämä hallituksen esitykset tulevat palasina, niin se tahtotila selkeästi tässä on se, että me saamme kotoutumisella vaikuttavuutta, me saamme sinne laatua, nopeutta, mikä puolestaan tuo maahanmuuttajalle sellaiset taidot ja tiedot, joilla hän voi työllistyä tähän maahan. Näin ollen tämä puolestaan parantaa julkista taloutta ja vähentää myöskin toimeentulotuen ja sosiaaliturvan käyttöä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.